

## A politika durvasága és a szellemi elkényelmesedés

Szepesi Balázs – 2026. április

*Holnap választások lesznek Magyarországon, a 2026-os kampány időszaka szomorú képet fest Magyarországról. Nincs igény a valóságra, nincs igény a másik igazságának megértésére a közügyekben. Mit tehetünk, hogy ne így legyen?*

Megszokhatnád végre, minden választás ilyen. – mondja az emlékezetünk. Erről szólt már [a választások háborús logikáját elemző Összkép cikk](#) 2018-ban is. Talán elég is lenne az akkori szöveget újra megjelentetni - a Kárpát-medencében a helyzet változatlan, gyengék a politikát kordában tartani hivatott erők. A politikai harcot nem csillapítják sem a gazdasági szereplők, sem a civilek, sem a média.

2022-be a COVID-on túljutva még lehetett bízni abban, hogy a sárdobálós kampány csak az átmeneti zavarok következménye. Ahogy a járványon túl leszünk, a háború véget ér, a bajokból bölcsességet szervezve harmóniát talál a világ. Az [akkori választások kapcsán írt gondolatok](#) ugyancsak időtállóak – leginkább azért, mert az abban megfogalmazott remények legtöbbje nem teljesült, azonban feladni sem érdemes őket. Csak hogy néhány elemet említsek: nem ért véget az orosz-ukrán háború, nem kezdődött el Európa megújulása, nem alakult ki új pezsgő közbeszéd, nem találta meg új helyét és szerepét az értelmiség.

Így hát régóta ugyanaz a láttelep a választások kapcsán: a legfontosabb közösségi döntésünket a jövőről való közös gondolkodás helyett acsarkodó veszekedés övezi.



#VR, #DJ, #XOXO - gemini.com segítségével generálva

Egyszerű és kényelmes magyarázat, hogy a Másik Oldal a hibás: ők nem hajlandóak a normális vélekedésre, ők ássák alá tudatosan és cinikusan a demokratikus működés alapjait, ómiattuk kellett visszalőni. Valószínű kevesen vannak azok, akiket száz százaléig kielégít ez a magyarázat.

## Mit tegyen az ember, ha zavarja, hogy ilyen a közélet?

Három megoldás kínálkozik: szidhatjuk a politikusokat, elemezhetjük az okokat vagy elgondolkozunk, nekünk mit érdemes változtatni.

### Van bűnbak

Szidhatjuk, szidjuk is a politikusokat, hogy miért nem kíméletesebbek, kulturáltabbak, emberségesebbek, tisztességesebbek. Ez szabadidős stresszlevezetésként hasznos, lehet is benne igazság: van köztük olyan, akit szégyellnénk, ha a rokonunk lenne. Azonban nem nehéz két dolgot belátni. Egyrészt, azt játszik a mozi, amit megnéz a Rozi: az lesz esélyes jelölt, akiben találnak valami vonzót a választók. Másrészt, ilyen a boks: figyelmet vonzó üzenetek, mozgósítás, tematikai harc. Szavazatokért küzdenek ahhoz hasonlóan, ahogy a celebek a pénzt hozó lájkért, az egyre kifacsartabb sorozatok a nézőért. Ha egy eszköz működik a politikai küzdelemben, akkor lemarad az, aki nem használja.

### Elemzés és javaslatok

Higgadtan elemezhetjük, melyek azok az intézményi, társadalmi okok, amelyek harccá teszik a politikai vetélkedést (erről szól a már említett, a [nyolc éve készült cikk](#)). Felvázolhatjuk, milyen folyamatokban érdemes reménykedni, hogy jó irányba változzanak a dolgok (erről szól a [négy éve született írás](#)). Vizsgálhatjuk azt is, hogyan lett Magyarország az egész világban küzdő patrióta és progresszív erők kiemelt csatateré.

Ezeket az elemzéseket fontos és hasznos elvégezni. Nem csak azért, hogy jobban megértsük magunkat, hanem azért, hogy gyakorlati következtetéseket vonjunk majd le belőlük. Javaslatokat dolgozzunk ki, kezdeményezéseket indítsunk, üzleti modelleket fejlesszünk, amelyek segítenek a pusztító viharból vitorlát dagasztó széllel szelídíteni a választások légörvényeit.

Ez persze nehéz, világszerte nehéz. Komoly elemzések igazolják, hogy a hamis hírek gyorsabban terjednek, mint a valóságok. Az USA egyik legkomolyabb agytrösztje (RAND) szerint az egyéni és közösségi tájékozódás összeomlóban van (a [tanulmányt itt](#) éred el, az [azt összefoglaló korábbi cikkünket itt](#)), a közélet intézményeit az alapoktól kell elkezdni újra építeni.

### Mindennapi közösségi fitnessz

A harmadik lehetőség, hogy azon gondolkozik el az ember, mi az, amit nekem érdemes máshogy csinálnom. Mit várjak el magamtól, mire próbáljam meg rábeszélni a társaimat? Ne csak a problémát érezzük sajátunknak, hanem a megoldást is. Nem forradalmi tettekre, nem is életmódreformra gondolok, hanem néhány olyan szabályra, ami nem követel több energiát, mint a „minden nap 20 perc torna” vagy a „három vagy kevesebb emeletet lépcsőn megyek, nem liften” szabály.



A 3 bölcs majom a 17. századi Tōshō-gū Szentélyben (Japán) – Az egyik nem látja, a másik nem hallja, a harmadik nem mondja a gonoszt – forrás: wikipedia.com

### Valóságtszetelet, önazonosság, nyitottság

Minden művelt, magát valamire becsülő ember tudja, hogy mi a baj azokkal, akik miatt sorvad a közélet: illúziógömbben élnek, birkaként követik a nyájukat, nem érdeklik őket a másképp gondolkozók.

Érdeemes önvizsgálatot végezni, az ember maga hogyan van mindezzel.

- Mennyire vagyunk óvatosak a nagy állításokkal, bejelentésekkel kapcsolatban? Mennyire zárjuk ki gondolkozásunkból az érzetek megteremtésére kreált fikciókat?
- Mennyire igazodik véleményünk a társadalmi elvárásokhoz, és mennyire épít az saját értékeinkre?
- Mennyire próbáljuk megismerni, megérteni azokat, akik mást gondolnak a politikáról, mint mi? Mennyire vagyunk hajlandóak elfogadni őket, szóba állni, udvariasan vitatkozni velük?

Réges-régen, talán sohasem létezett az a világ, amikor az újságban olvasottakat elhihetjük. A családi iránymutatás, a tanárok, könyvek, filmek formájában hozzánk szóló közösség és a fiatalok nagy viták

segítségével összeállt, mi a jó, mi a rossz, mi a fontos, mi a kell, mi az érdekes. Vértet és iránytűt kapott az ember, hogy biztonságosan mozogjon a kesze-kusza világban. Kereste az ember azokat, akik máshogyan nézték a világot, hogy vitatkozhasson velük, mert ezek a viták segítenek jobban megérteni a dolgokat, javítani önmagunkat.

Talán soha nem volt így. De az is lehet, hogy most is lehet így.

A megalapozott információ és a hiteles következtetés ugyanúgy drága, mint a műanyagmentes ruha vagy a biogyümölcs. És ugyanúgy tisztább, kevésbé ártalmas.

Kényelmesebb és sokszor biztonságosabb úgy ellenni, hogy egyetértek a többiekkel, nézeteim is követik a trendet. De akkor mikor vagyok önmagam? Mikor várhatok egy őszinte választ, ha az enyém is csak igazodást keres? Hogyan tudom eldönteni mi is igazán jó nekem, ha folyamatosan beletöltik a fejembe az előemésztett csomagot a helyes álláspontról?

Amikor úgy beszélgetünk valakivel, hogy az illető mást gondol fontos ügyekről, akkor konfliktust kell vállalni, érvelni kell. Néha még az is előfordul, hogy az embernek be kell látnia, hogy nincs valamiben igaza. Feszültség és kockázat. Pedig ebből lehet élmény, tapasztalat, bölcsesség. Akár barátság is.



Lásd, halld, mondd - [gemini.com](https://www.gemini.com) segítségével generálva

## Felállni a fotelból

Lehet, hogy a politika eldurvulása a szellemi, közösségi elkényelmesedésünk következménye. Elernyedhet az ember, amikor kellemes az idő és kiszámíthatóak a viszonyok. Most azonban össze van

zavarodva a világ, a kényelem árát drágán mérik. Ha nincs saját nézőpontunk, tapasztalatunk, hangunk, akkor az ehhez hatalommal bírók installálják belénk a saját verziójukat.

A vasárnap estén az elmúlt hónapokban felépült valóságok közül nem fér át majd mindegyik teljesen. Ettől a politikai nagyüzem nem fog megállni, kezdődik majd egy új évad, félő, hogy még vadabb kalandokkal. Képzeljük csak el, milyen lesz, amikor az internetet leváltó AI botok és személyi asszisztensek platformjain keresztül kapjuk meg majd a szofisztikáltan hozzánk igazított valóságot?

Érdemes elővenni az olyan régi polgári erényeket, mint a valóság tisztelete, az önazonosság, a világra való udvarias nyitottság. Egyénként gyakorolva segítenek, hogy inkább élhessük a saját életünket. Közösségként pedig lehetőséget teremthetnek, hogy a politika kilépjen a virtuális polgárháború logikájából, a demokrácia hosszú távon ne váljon egy az algoritmusok által vezényelt, kiüresedett illúzióvá.

Ahogy túl vagyunk a választáson, kiőrültük, kiszomorkodtuk magunkat, érdemes lesz majd megállni egy pillanatra és kitalálni hogyan lássunk, hogyan halljuk meg egymást és hogyan szóljunk egymáshoz jobban.